

V Bruselu dne 17.1.2013
COM(2013) 6 final

**ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

o provádění právních předpisů EU o odpadech

**směrnice 2006/12/ES o odpadech,
směrnice 91/689/EHS o nebezpečných odpadech,
směrnice 75/439/EHS o odpadních olejích, směrnice 86/278/EHS o kalcích z čištění
odpadních vod,
směrnice 94/62/ES o obalech a obalových odpadech,
směrnice 1999/31/ES o skládkách odpadů a
směrnice 2002/96/ES o odpadních elektrických a elektronických zařízeních
za období 2007–2009**

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

o provádění právních předpisů EU o odpadech

směrnice 2006/12/ES o odpadech,
směrnice 91/689/EHS o nebezpečných odpadech,
směrnice 75/439/EHS o odpadních olejích, směrnice 86/278/EHS o kalcích z čistíren odpadních vod,
směrnice 94/62/ES o obalech a obalových odpadech,
směrnice 1999/31/ES o skládkách odpadů a
směrnice 2002/96/ES o odpadních elektrických a elektronických zařízeních
za období 2007–2009

1. ÚVOD

Cílem této zprávy je informovat o provádění právních předpisů EU o odpadech v období 2007–2009. Týká se směrnic 2006/12/ES o odpadech, 91/689/EHS o nebezpečných odpadech, 75/439/EHS o odpadních olejích, 86/278/EHS o kalcích z čistíren odpadních vod, 94/62/ES o obalech a obalových odpadech, 1999/31/ES o skládkách odpadů a 2002/96/ES o odpadních elektrických a elektronických zařízeních. Prováděním nařízení (ES) č. 1013/2006 o přepravě odpadů, směrnice 2006/21/ES o nakládání s odpady z těžebního průmyslu a směrnice 2000/53/ES o vozidlech s ukončenou životností se budou zabývat samostatné zprávy.

Zpráva vychází z informací poskytnutých členskými státy. Podrobné zprávy o každé směrnici jsou k dispozici na adrese <http://ec.europa.eu/environment/waste/reporting/index.htm>.

Směrnice 2006/12/ES o odpadech, 91/689/EHS o nebezpečných odpadech a 75/439/EHS o odpadních olejích byly zrušeny s účinkem ode dne 12. prosince 2010 revidovanou směrnicí 2008/98/ES o odpadech, která obsahuje jejich hlavní ustanovení. Proto se jedná o poslední zprávu o provádění těchto směrnic. Pro směrnici 2008/98/ES¹ byl zaveden nový dotazník o provádění. Přehled změn *acquis* v oblasti odpadů je znázorněn na obrázku 1 v příloze této zprávy.

2. VČASNOST A KVALITA PODÁVÁNÍ ZPRÁV

Pro vykazované období 2007–2009 téměř všechny členské státy dodržely své oznamovací povinnosti². Nicméně kázeň členských států by se při podávání zpráv měla ještě zlepšit. Zprávy od čtyř členských států nebyly poskytnuty včas, předložené zprávy někdy neobsahovaly odpovědi na všechny otázky a informace nebyly vždy úplné.

¹ Prováděcí rozhodnutí Komise ze dne 18. dubna 2012, kterým se zavádí dotazník pro zprávy členských států o provádění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES o odpadech, http://ec.europa.eu/environment/waste/reporting/pdf/C_2012_2384.pdf.

² S výjimkou Francie, Řecka, Malty a belgických regionů Brusel a Valonsko, které v době dokončení této zprávy neposkytly úplný soubor zpráv o provádění.

Pokud jde o roční údaje o recyklaci a využití odpadních elektrických a elektronických zařízení (OEEZ) a obalů, většina členských států odkázala na výroční zprávy předložené Eurostatu. U většiny členských států nebyly k dispozici žádné údaje za rok 2009 (což je v souladu s požadavky na podávání zpráv, pokud jde o OEEZ). Úplný soubor údajů za rok 2007 a 2008 pro OEEZ a balení byl k dispozici pro celkovou míru recyklace a využití, jakož i pro míru recyklace a sběru konkrétních materiálů nebo toku odpadů.

Kvalita podávání zpráv a poskytnutých informací se značně lišila. Členské státy často poskytovaly nejasné odpovědi. Ačkoliv to v některých případech lze přičíst nejasné formulaci několika otázek v dotaznících o provádění, byly odpovědi členských států opakovaně vágní, např. byly často činěny odkazy na vnitrostátní právní předpisy, aniž by byly uvedeny další podrobnosti, a to i tam, kde byly vysvětlení či informace o zkušenostech výslovně požadovány.

3. SMĚRNICE 2006/12/ES O ODPADECH (RÁMCOVÁ SMĚRNICE O ODPADECH)

Tato směrnice, která je nyní zrušena a nahrazena směrnicí 2008/98/ES o odpadech, stanovila základní požadavky, definice a zásady týkající se nakládání s odpady v EU. Rámcová směrnice o odpadech, která byla přijata v roce 1975 a podstatně revidována v roce 1991, byla mnohokrát pozměněna. Směrnice 2006/12/ES (dále jen „rámcová směrnice o odpadech z roku 2006“), což je kodifikované znění předchozí směrnice 75/442/EHS, byla příslušným dokumentem pro vykazované období 2007–2009.

Rámcová směrnice o odpadech z roku 2006 zavedla zásadní definice týkající se nakládání s odpady (jako například definici „odpadu“), uložila členským státům, aby zavedly přiměřenou síť zařízení na odstraňování odpadu, a zavedla třístupňovou hierarchii způsobů nakládání s odpady, která upřednostňuje prevenci vzniku odpadů před jejich využíváním, přičemž odstraňování odpadů je poslední instancí. Směrnice uložila členským státům povinnost zajistit využívání nebo odstraňování odpadů bez ohrožení lidského zdraví a životního prostředí a zakázala svévolné opuštění, nepovolené ukládání a nekontrolované odstraňování odpadů. Vyžadovala od členských států, aby vypracovaly vnitrostátní plány pro nakládání s odpady, a zavedla povinnost získat povolení pro manipulaci s odpady.

Všechny vykazující členské státy potvrdily, že směrnicí začlenily do svých vnitrostátních právních předpisů a dodržují její základní požadavky, včetně vypracování jednoho nebo více plánů pro nakládání s odpady a provedení kroků k soběstačnosti při odstraňování odpadů. Kromě toho všechny vykazující členské státy potvrdily soulad s ustanoveními rámcové směrnice o odpadech z roku 2006, které se týkají požadavků na povolení a vedení záznamů.

Byl však zjištěn významný nedostatek při uplatňování právních předpisů EU o odpadech, pokud jde o zvolené způsoby zpracování odpadu. Statistické údaje ukázaly, že mnohé členské státy nadále ve značné míře závisejí na skládkování odpadu z domácností, což nebylo v souladu s koncepcí hierarchie způsobů nakládání s odpady, jak zdůrazňuje čl. 3 odst. 1 rámcové směrnice o odpadech z roku 2006, a bude ještě více v rozporu s požadavky revidované rámcové směrnice o odpadech, která zavádí pětistupňovou hierarchii způsobů nakládání s odpady. V roce 2009 se metody zpracování komunálního odpadu mezi členskými státy značně lišily, a to od velmi vysoké závislosti na skládkování (Bulharsko, Rumunsko, Malta, Litva a Lotyšsko skládkují více než 90 % svého odpadu) až pod hranici 5 % skládkování (Belgie, Dánsko, Německo, Nizozemsko, Rakousko a Švédsko). Nejvyšší míry

recyklace (včetně kompostování³) bylo dosaženo v Rakousku (70 %), následuje Německo (66 %), Belgie a Nizozemsko (60 %) a Švédsko (55 %). Švédsko, Dánsko, Nizozemsko, Lucembursko, Belgie, Německo a Francie vykázaly nejvyšší míru spalování (v té době se nerozlišovalo mezi spalováním s využitím energie a bez využití energie). Tyto velké nesrovnalosti byly do určité míry způsobeny zpožděním v provádění předpisů o odpadech v členských státech, které přistoupily k EU po roce 2004. Pokrok v těchto zemích proto bude muset být pečlivě sledován jako hlavní ukazatel účinnosti jejich politiky v oblasti nakládání s odpady. Nicméně v některých starších členských státech se ukázala trvale nízká úroveň plnění (např. Řecko skládá 82 % odpadu, Portugalsko vykazuje pouze 20% míru recyklace). V těchto zemích by prostřednictvím cíleného poradenství a využívání finančních prostředků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti měl být podpořen pokrok.

Určitý pokrok při nakládání s komunálními odpady lze vysledovat v porovnání s předchozím vykazovaným obdobím, což lze pravděpodobně vysvětlit lepší infrastrukturou pro nakládání s odpady zřízenou v minulých letech. Provádění směrnic EU týkajících se toku odpadů (např. směrnice o obalech, směrnice o OEEZ a směrnice o bateriích) a opatření, jejichž účelem je splnit cíle v nich uvedené, byly rovněž hnací silou, jelikož infrastruktura, systémy sběru, informační kampaně atd., které byly zavedeny za účelem dosažení souladu s těmito právními předpisy, celkově přispěly k lepšímu nakládání s odpady. S ohledem na cíl EU přejít k evropské recyklační společnosti, který zdůrazňuje revidovaná rámcová směrnice o odpadech 2008/98/ES, nicméně celkové údaje o nakládání s odpady obecně, a údaje o nakládání s komunálními odpady konkrétně, zůstávají i nadále neuspokojivé. Stále existuje obrovský potenciál recyklace, který ponechává více než polovinu stávajících zdrojů v odpadu nevyužitou, a je třeba začít urychleně zavádět moderní systémy nakládání s odpadem, jež účinně využívají zdroje.

4. SMĚRNICE 91/689/EHS O NEBEZPEČNÝCH ODPADECH

Směrnice o nebezpečných odpadech, která byla zrušena a jejíž hlavní ustanovení tvoří součást směrnice 2008/98/ES o odpadech, zavedla jednotnou definici nebezpečných odpadů a zajistila nakládání s tímto tokem odpadů způsobem šetrným k životnímu prostředí. Vedle opatření, které stanovila rámcová směrnice o odpadech z roku 2006, byla uložena řada kontrolních opatření, pokud jde o nakládání s nebezpečnými odpady, včetně zákazu směšování nebezpečných odpadů, požadavků na sledovatelnost a informování Komise o odpadech vykazujících nebezpečné vlastnosti, která však nejsou v příslušných seznamech uvedena.

Všechny vykazující členské státy provedly příslušná ustanovení směrnice o nebezpečných odpadech do vnitrostátních právních předpisů. Nicméně informace poskytované vykazujícími členskými státy nebyly ve všech případech přesné a vyčerpávající. Zejména i nadále přetrvávají obavy, pokud jde o prosazování zákazu směšování odpadů a související výjimky. Existují pochybnosti o tom, zda kontroly založené na konkrétních případech a stížnostech nahlášených některými členskými státy byly dostačující pro splnění požadavků na přiměřené pravidelné kontroly. Kromě toho není vždy zřejmé, zda se kontroly a rovněž požadavky na

³ *Kompostování* je proces, který přeměňuje biomasu na kompost za použití kyslíku a určitých mikroorganismů (podrobné vysvětlení různých forem zpracování biologicky rozložitelného odpadu viz rámeček 2 pracovního dokumentu útvarů Komise, který je průvodním dokumentem ke sdělení Komise o budoucím postupu při nakládání s biologickým odpadem v Evropské unii, SEK(2010) 577 v konečném znění, k dispozici na adrese http://ec.europa.eu/environment/waste/compost/pdf/sec_biowaste.pdf).

podávání zpráv skutečně týkaly původců nebezpečných odpadů nebo obecně podniků nebo závodů zapojených do nakládání s odpady.

5. SMĚRNICE 75/439/EHS O NAKLÁDÁNÍ S ODPADNÍMI OLEJI

Směrnice o nakládání s odpadními oleji byla rovněž zrušena ode dne 12. prosince 2010 a na odpadní oleje se nyní vztahuje směrnice 2008/98/ES o odpadech.

Všechny členské státy provedly směrnici o nakládání s odpadními oleji do vnitrostátních právních předpisů. Posouzení zpráv členských států ukázalo, že byly zavedeny vhodné povolovací a kontrolní mechanismy, které mají za cíl předcházet nepříznivým účinkům nakládání s odpadními oleji na životní prostředí a lidské zdraví.

V letech 2008 a 2009 byly v celé EU uplatňovány různé metody zpracování. Sedm členských států dalo přednost regeneraci odpadních olejů před jejich spalováním a skládkováním, čtyři členské státy se zaměřily na spalování a jeden zvolil pro nakládání s těmito odpady možnost skládkování. Dva členské státy značnou část svých odpadních olejů vyvážely. Osm členských států nebylo možné podrobně analyzovat z důvodu chybějících údajů. Zbývajících pět členských států se rozhodlo pro kombinaci všech tří možností zpracování.

Řada členských států čelila některým omezením, která bránila regeneraci nebo spalování odpadních olejů. Nejčastější příčinou byla malá množství vyprodukovaného a sebraného oleje a následně neexistence zpracovatelské kapacity. Z ekonomického hlediska se investice do infrastruktury pro zpracování odpadních olejů v těchto zemích nejevily jako odůvodněné.

6. SMĚRNICE 86/278/EHS O KALECH Z ČISTÍREN ODPADNÍCH VOD

Cílem směrnice o kalech z čistíren odpadních vod je podporovat využívání kalů z čistíren odpadních vod v zemědělství a zamezit jejich škodlivým účinkům na půdu, rostliny, zvířata a lidské zdraví. Směrnice obsahuje řadu požadavků na jakost kalů z čistíren odpadních vod pro použití v zemědělství, na kvalitu půdy, na níž má být kal použit, nebo ohledně omezení používání kalů z čistíren odpadních vod pro určité účely a v určitém časovém období. Hlavním cílem těchto požadavků je omezit koncentrace těžkých kovů v půdách. Za tímto účelem byly stanoveny mezní hodnoty pro těžké kovy v půdách, na kterých se používá kal z čistíren odpadních vod, a pro maximální roční množství těžkých kovů, které může být zavedeno do půdy prostřednictvím používání kalů z čistíren odpadních vod v zemědělství.

Transpozice a provádění této směrnice jsou nadále bezproblémové a od minulého vykazovaného období nedošlo k žádným zásadním změnám. Je zajímavé, že existují velké rozdíly mezi členskými státy, pokud jde o vnitrostátní mezní hodnoty pro těžké kovy: zatímco některé členské státy přijaly prahové hodnoty směrnice, jiné se rozhodly zavést mnohem přísnější mezní hodnoty.

Z analýzy údajů oznámených členskými státy o kalu vyrobeném a používaném v zemědělství vyplývá, že cíle podporovat používání kalů z čistíren odpadních vod v zemědělství bylo dosaženo. Ačkoli se výroba kalů z čistíren odpadních vod mezi lety 2007 a 2009 mírně snížila (< 1 %), členské státy hlásí ve stejném časovém období zvýšení používání kalů z čistíren odpadních vod v zemědělství přibližně o 8 %.

V prvním čtvrtletí roku 2013 provede Komise následné hodnocení řady směrnic o toku odpadů, včetně směrnice o katech z čistíren odpadních vod.

7. SMĚRNICE 94/62/ES O OBALECH A OBALOVÝCH ODPADECH

Cílem směrnice o obalech je harmonizovat vnitrostátní opatření tak, aby se zabránilo vlivu obalů a obalových odpadů na životní prostředí nebo aby se tyto dopady omezily a aby se zabezpečilo řádné fungování vnitřního trhu. Směrnice obsahuje ustanovení o prevenci vzniku obalových odpadů, opakovaném použití obalů a o využití a recyklaci obalových odpadů. Směrnice stanoví cíle v oblasti recyklace a využití, ukládá členským státům povinnost zavést systémy sběru obalových odpadů a stanoví minimální požadavky, které musí všechny obaly splňovat, než mohou být uvedeny na trh EU. Několika členským státům byla poskytnuta přechodná období pro dosažení cílů využívání a recyklace.

Obecně všechny vykazující členské státy řádně provedly požadavky směrnice do svých vnitrostátních právních předpisů. Na základě informací poskytnutých členskými státy a rovněž na základě statistických údajů Eurostatu lze předpokládat, že celková úroveň provádění je nadále uspokojivá. Pouze dva členské státy uvedly, že jejich vnitrostátní právní předpisy byly během vykazovaného období změněny.

V letech 2007 až 2009 bylo množství a složení vyprodukovaných obalových odpadů poměrně stabilní, přičemž v letech 2007 a 2008 došlo k mírnému zvýšení hmotností. V roce 2009 došlo k výraznému poklesu množství vyprodukovaných obalových odpadů, a to pod úroveň roku 2005, ačkoli není možno přesně uvést důvody, které k tomuto vývoji vedly.

Řecku, Irsku a Portugalsku byla do roku 2011 povolena přechodná období týkající se cílů v oblasti zpracování obalových odpadů vzhledem k velkému počtu malých ostrovů (Řecko), k existenci venkovských a horských oblastí (Irsko), respektive k nízké úrovni spotřeby obalů (Portugalsko). Kromě toho směrnice 2005/20/ES a smlouvy o přistoupení povolují pozdější termín pro splnění cílů zemím, které přistoupily k Evropské unii v roce 2004 (Česká republika, Estonsko, Kypr, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko) a v roce 2007 (Bulharsko a Rumunsko).

Celková míra využití a recyklace oproti předchozímu vykazovanému období se významně zvýšila, a to zejména díky zavedení systémů sběru a zpracování obalových odpadů v nových členských státech. Mezi lety 2007 a 2009 se celková míra využití a recyklace na úrovni EU-27 mírně, ale stále zvyšovala.

Převážná většina členských států dosáhla cílů v oblasti celkového využívání a recyklace, jakož i s určitými výjimkami recyklačních cílů pro konkrétní materiály. V roce 2009 čtyři členské státy nesplnily jeden nebo více vymezených cílů. Některé členské státy nedosáhly cíle v jednom roce, ale byly schopny jej dosáhnout v předchozím nebo následujícím roce, což naznačuje, že tyto členské státy nemají žádné systematické strukturální nedostatky v infrastruktuře pro nakládání s odpady. Jiné členské státy však během vykazovaného období soustavně nedosahovaly celkových cílů využití/recyklace nebo cílů stanovených pro konkrétní materiály, a tento problém musí být řešen individuálně.

Většina členských států přijala opatření k prevenci vzniku obalových odpadů, nicméně větší úsilí v prevenci vzniku obalových odpadů a rozvoj systémů pro opakované použití obalů zůstává trvalým úkolem členských států.

Všechny vykazující členské státy uvedly, že zřídily systémy odděleného sběru obalových odpadů⁴. Systémy se liší, pokud jde o jejich účinnost a dostupnost pro obyvatelstvo a náklady pro občany. Některé členské státy, které přistoupily v roce 2004, začaly teprve nedávno zavádět odpovídající infrastrukturu prostřednictvím pilotních projektů v městských oblastech. Členské státy provedly řadu různých iniciativ pro zvýšení informovanosti spotřebitelů a podniků o nakládání s obalovými odpady způsobem šetrným k životnímu prostředí, včetně odděleného sběru. Tam, kde tyto systémy byly zavedeny, byla účinnost odděleného sběru (a následná kvalita recyklace) výrazně vyšší.

Provádění a praktické vymáhání požadavků stanovených směrnicí se mezi členskými státy značně liší, což potvrzuje hodnocení statistických údajů. Směrnice o obalech je rovněž předmětem plánovaného následného hodnocení, které má být zahájeno v roce 2013.

8. SMĚRNICE 1999/31/ES O SKLÁDKÁCH ODPADŮ

Směrnice o skládkách je určena k zabránění či snížení nepříznivých účinků skladování odpadu na životní prostředí a lidské zdraví. Stanoví přísné technické požadavky na skládky odpadů a zvláštní požadavky pro přijímání odpadů na skládky a stanoví kategorie skládek podle druhů odpadů, které na nich mají být uloženy. Směrnice ukládá členským státům povinnost zajistit, aby příslušné vnitrostátní orgány udělovaly povolení k provozování skládek. Hlavní ustanovení obsahují cíle pro postupné snižování množství komunálního biologicky rozložitelného odpadu⁵ na skládkách tak, aby se snížil obsah methanu⁶, a tyto cíle doplňují technické požadavky na zachycování a zpracování skládkového plynu.

Skládkování bylo vždy nejméně žádoucí možností nakládání s odpady. To potvrdila rámcová směrnice o odpadech z roku 2008. Řada členských států přijala opatření k jeho úplnému odstranění a v tomto ohledu byly velmi úspěšné (v Belgii, Dánsku, Německu, Nizozemsku, Rakousku a Švédsku klesla míra skládkování komunálního odpadu pod 5 %). V mnoha zemích je však skládkování převažující (i když ne jedinou) možností nakládání s komunálním odpadem. Tyto země musí vyvinout značné úsilí ke změně situace a výrazně snížit skládkování.

Členské státy oznámily, že do svých vnitrostátních právních předpisů provedly většinu požadavků směrnice. Všechny členské státy oznámily, že přijaly opatření s cílem snížit skládkování komunálního odpadu, včetně programů prevence, a přijaly vnitrostátní strategie a opatření ke snížení množství biologicky rozložitelného odpadu ukládaného na skládky. Poskytnuté údaje týkající se množství biologicky rozložitelného odpadu ukládaného na skládky ukazují, že množství tohoto odpadu se neustále snižuje. Z 19 členských států, jejichž údaje lze porovnat s údaji z předcházející zprávy, bylo 11 schopno snížit množství biologicky rozložitelného komunálního odpadu ukládaného na skládky.

⁴ *Systémy odděleného sběru obalových odpadů* se rozumí systémy, které byly vytvořeny s cílem umožnit zpětný odběr nebo sběr použitých obalů nebo obalových odpadů od spotřebitelů a jiných konečných uživatelů nebo z toků odpadů za účelem jejich usměrnění do nejhodnějších alternativ nakládání s odpady (čl. 7 odst. 1 písm. a) směrnice o obalech).

⁵ *Biologicky rozložitelným odpadem* se rozumí veškerý odpad podléhající anaerobnímu či aerobnímu rozkladu, jako jsou potravinářské a zahradní odpady a rovněž papír a lepenka (čl. 2 písm. m) směrnice o skládkách).

⁶ Při rozkladu biologicky rozložitelného odpadu na skládkách se vytváří silný skleníkový plyn methan, který je z hlediska skleníkového efektu přibližně 20krát silnější než CO₂.

Všechny členské státy stanovily kritéria pro přijímání odpadu na skládky různých tříd. Technické požadavky směrnice (monitorování průsakové vody⁷, povrchových a podzemních vod a emisí plynů) jsou obecně dobře provedeny do vnitrostátních právních předpisů. Avšak úplné údaje o praktickém vynucování těchto požadavků provozovateli skládek nejsou vždy k dispozici. Podle dostupných údajů byl na konci vykazovaného období 2007–2009 v provozu stále značný počet nevyhovujících skládek, i když se jejich počet ve srovnání s předchozí zprávou snížil (zejména v případě skládek odpadů neklasifikovaných jako nebezpečné). Většina členských států uvedla, že veškeré skládky v provozu, včetně skládek inertních odpadů, jsou v souladu s požadavky směrnice. Čtyři členské státy uvedly pouze malý podíl vyhovujících skládek, přičemž ostatní skládky vyžadují zlepšení a modernizaci.

Komise provede přezkum cílů pro snížení biologicky rozložitelného odpadu na skládkách a v roce 2014 předloží zprávu Evropskému parlamentu a Radě, případně spolu s příslušným návrhem.

9. SMĚRNICE 2002/96/ES O ODPADNÍCH ELEKTRICKÝCH A ELEKTRONICKÝCH ZAŘÍZENÍCH (SMĚRNICE O OEEZ)

Cílem směrnice o OEEZ je podpora a optimalizace sběru, opětovného použití, recyklace a využití odpadu z elektrických a elektronických zařízení (OEEZ), jakož i zajištění vysoké úrovně ochrany životního prostředí a lidského zdraví. Směrnice stanoví zřízení systémů sběru pro vrácení starých zařízení a zdůrazňuje odpovědnost výrobce jako základní politický mechanismus pro snižování množství OEEZ pro konečnou likvidaci. Směrnice se zaměřuje na zlepšení konstrukce výrobku s cílem předcházet vzniku OEEZ a zvýšit jejich opětovnou použitelnost a využitelnost a stanoví financování systémů pro využití a zpracování OEEZ výrobci. Zdůrazňuje, že s OEEZ by mělo být vzhledem k jejich často nebezpečným vlastnostem a materiální hodnotě jako zdroje pečlivě nakládáno. Směrnice proto stanoví povinné cíle pro členské státy týkající se sběru OEEZ z domácností a cíle pro opětovné použití/recyklaci a využití různých kategorií OEEZ, aby se přispělo k účinnému využití tohoto zdroje (některým členským státům byla pro dosažení cílů poskytnuta přechodná období).

V roce 2008 zahájila Komise přepracování směrnice o OEEZ, aby došlo k přizpůsobení cílů sběru realitě v různých členských státech, posílily se předpisy proti nedovolené přepravě a snížila administrativní zátěž. Nová směrnice o OEEZ byla přijata 4. července 2012⁸.

Všechny členské státy provedly příslušná ustanovení směrnice o OEEZ do svých vnitrostátních právních předpisů.

Na základě národních zpráv o provádění pro období 2007 až 2009 a předložených údajů o plnění cílů je patrné, že úroveň souladu s touto směrnicí byla obecně uspokojivá. Ve vykazovaných letech 2007 a 2008 musely země EU-15 splnit cíle stanovené směrnicí. V roce 2008 muselo tento požadavek splnit i Slovinsko. Ostatní členské státy budou muset prokázat shodu od vykazovaného roku 2009. Údaje vykázaly všechny členské státy. Ze zemí, které musely požadavek splnit v roce 2008, byly pouze Itálie a Slovinsko výrazně pod stávajícím

⁷ *Průsakovou vodou* se rozumí jakákoli kapalina prosakující odpady uloženými na skládce a vytékající ze skládky nebo ve skládce zadržovaná (viz čl. 2 písm. i) směrnice o skládkách).

⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/19/EU ze dne 4. července 2012 o odpadních elektrických a elektronických zařízeních (OEEZ), Úř. věst. L 197, 24.7.2012, s. 38.

cílem sběru ve výši 4 kg⁹. Z dosud hlášených ročních údajů je jasně zřejmý pozitivní trend ve sběru a opětovném využití.

Všechny vykazující členské státy oznámily zavedení systémů sběru OEEZ. Sběr komunálního odpadu byl převažující zvolenou možností; pouze v několika případech existují kromě kolektivních systémů i samostatné soukromé systémy. Vnitrostátní systémy se liší ve složitosti a účinnosti, jakož i v blízkosti a dostupnosti obyvatelům. Kromě toho se míra rozvoje liší v každé zemi a mezi venkovskými a městskými oblastmi.

Ve všech členských státech, pro které byly údaje k dispozici, bylo v tomto vykazovaném období sebráno, opětovně použito/recyklováno a využito stále větší množství OEEZ. Převážná většina členských států byla schopna dosáhnout cílů sběru stanovených směrnicí¹⁰ a rovněž cílů pro opětovné použití/recyklaci a využití podle konkrétních kategorií. V případech, kdy členské státy nesplnily cíle směrnice, se obvykle jednalo o nesplnění některých cílů (a nikoli celého souboru cílů). V roce 2007 a 2008 nesplnily až tři vykazující členské státy cíle v oblasti opětovného použití/recyklace týkající se konkrétního toku odpadů.

10. ZÁVĚRY

Ze zpráv členských států za období 2007 až 2009 vyplývá, že právní předpisy EU o odpadech jsou do značné míry řádně provedeny do vnitrostátních právních předpisů.

Podle informací poskytnutých členskými státy a dostupných statistických údajů je úroveň provádění směrnice o OEEZ a směrnice o obalech celkově uspokojivá a pouze několik členských států nesplnilo jednotlivé cíle.

V souvislosti s prováděním směrnic týkajících se nakládání s odpadními oleji a kalů z čistíren odpadních vod nebyly zjištěny žádné závažnější problémy a nedostatky.

U jiných směrnic jsou však významné problémy s praktickým prováděním a prosazováním. Tento závěr lze vyvodit nejen ze zpráv členských států o provádění, ale také z jiných zdrojů informací, jako jsou údaje Eurostatu, vlastní studie Komise nebo počet stížností a případů porušení právních předpisů týkajících se nakládání s odpady. Úroveň prosazování se u různých směrnic značně liší, přičemž směrnice o nebezpečných odpadech, rámcová směrnice o odpadech z roku 2006 a směrnice o skládkách vyvolávají největší obavy.

S ohledem na praktické prosazování směrnice o nebezpečných odpadech se pochyby týkají zákazu směšování odpadů¹¹ a souvisejících výjimek vymezených směrnicí¹² a v širší perspektivě rovněž chápání „pravidelných“ kontrol a souvisejících zařízení podléhajících kontrolám v některých členských státech.

⁹ Členské státy zajistí, aby bylo nejpozději do 31. prosince 2006 dosaženo míry odděleného sběru v průměru nejméně čtyř kilogramů OEEZ z domácností na osobu za rok (čl. 5 odst. 5 směrnice o OEEZ).

¹⁰ Cíle týkající se různých kategorií OEEZ viz čl. 7 odst. 2 a příloha IA směrnice o OEEZ, jakož i obrázek 8 v příloze této zprávy a tabulka 3 ve zvláštní zprávě o provádění směrnice o OEEZ na adrese: <http://ec.europa.eu/environment/waste/reporting/index.htm>.

¹¹ Členské státy přijmou nezbytná opatření vyžadující, aby zařízení a podniky, které nakládají s nebezpečnými odpady, provádějí jejich využití, sběr nebo přepravu, nemísily různé druhy nebezpečných odpadů nebo nemísily nebezpečný odpad s odpadem, který není klasifikován jako nebezpečný (čl. 2 odst. 2 směrnice o nebezpečných odpadech).

¹² Je třeba vzít na vědomí, že ustanovení o zákazu směšování odpadů a předpoklady možných výjimek jsou ve směrnici 2008/98/ES podstatným způsobem pozměněny.

Přestože jsou přísné požadavky směrnice o skládkách v mnoha případech provedeny do vnitrostátních právních předpisů a jsou přijímána opatření k omezení biologicky rozložitelného odpadu ukládaného na skládky, je počet nevyhovujících skládek, které jsou stále v provozu, nadále důvodem k obavám. Dalším vážným problémem je celková míra skládkování. Zatímco některé členské státy ukázaly, že omezení odpadu téměř na nulu je proveditelné, některé další z velké části spoléhají na tuto nejméně vhodnou možnost nakládání s odpady. To s ohledem na politický cíl téměř úplného odstranění skládkování, který je obsažen v Plánu pro Evropu účinněji využívající zdroje, vyžaduje zvláštní pozornost.

Pokud jde o rámcovou směrnici o odpadech z roku 2006, ukazují dostupné statistiky, počet případů porušování práva, předchozí zprávy o provádění a vlastní studie Komise trvalé nedostatky v oblasti provádění a prosazování. Přetrvávají obavy ohledně řádného provádění hierarchie způsobů nakládání s odpady i v její třístupňové verzi a ohledně vysokého stupně závislosti na skládkování, což vede k nevyužitému potenciálu recyklace a využití odpadu, i když v průběhu tohoto vykazovaného období lze vysledovat určitý pokrok. K největším překážkám lepšího provádění na úrovni členských států patří nedostatek závazků a zdrojů pro kontrolu a prosazování provádění v kombinaci se strukturálními, institucionálními a ústavními omezeními¹³. Řešení těchto překážek, jakož i doplnění důkladnějších vnitrostátních kontrol a lepších znalostí o nakládání s odpady by přineslo významné zlepšení.

Směrnice 2008/98/ES o odpadech upravila hierarchii způsobů nakládání s odpady a klade větší důraz na předcházení vzniku, opětovné použití a recyklaci odpadů. Začlenění nových cílů v oblasti recyklace a využití do této směrnice bude důležitým faktorem na cestě k lepšímu využívání materiálů obsažených v odpadu namísto jejich odstraňování. Revidovaná směrnice zároveň umožňuje členským státům odchýlit se od hierarchie, je-li to odůvodněno zohledňováním životního cyklu, pokud jde o celkový dopad vzniku odpadů a nakládání s nimi. To umožní členským státům zaujmout širší přístup k identifikaci a provádění možností nakládání s odpady, jež představují nejnižší zátěž pro životní prostředí¹⁴.

Z nedávné studie¹⁵ zveřejněné Komisí vyplývá, že úplné provedení právních předpisů EU o odpadech by ušetřilo 72 miliard EUR ročně, zvýšilo roční obrát odvětví nakládání s odpady a recyklace v EU o 42 miliard EUR a vytvořilo více než 400 000 pracovních míst do roku 2020. Nelegální činnost spojená s odpady či chybějící infrastruktura v členských státech vedou k nevyužitým příležitostem pro hospodářský růst, které si nemůžeme dovolit, a k hrozbám pro životní prostředí. Je proto naprosto nezbytné přijmout rozhodná opatření k překlenutí rozdílů při provádění právních předpisů v oblasti nakládání s odpady a přejít ke společnosti účinně využívající zdroje.

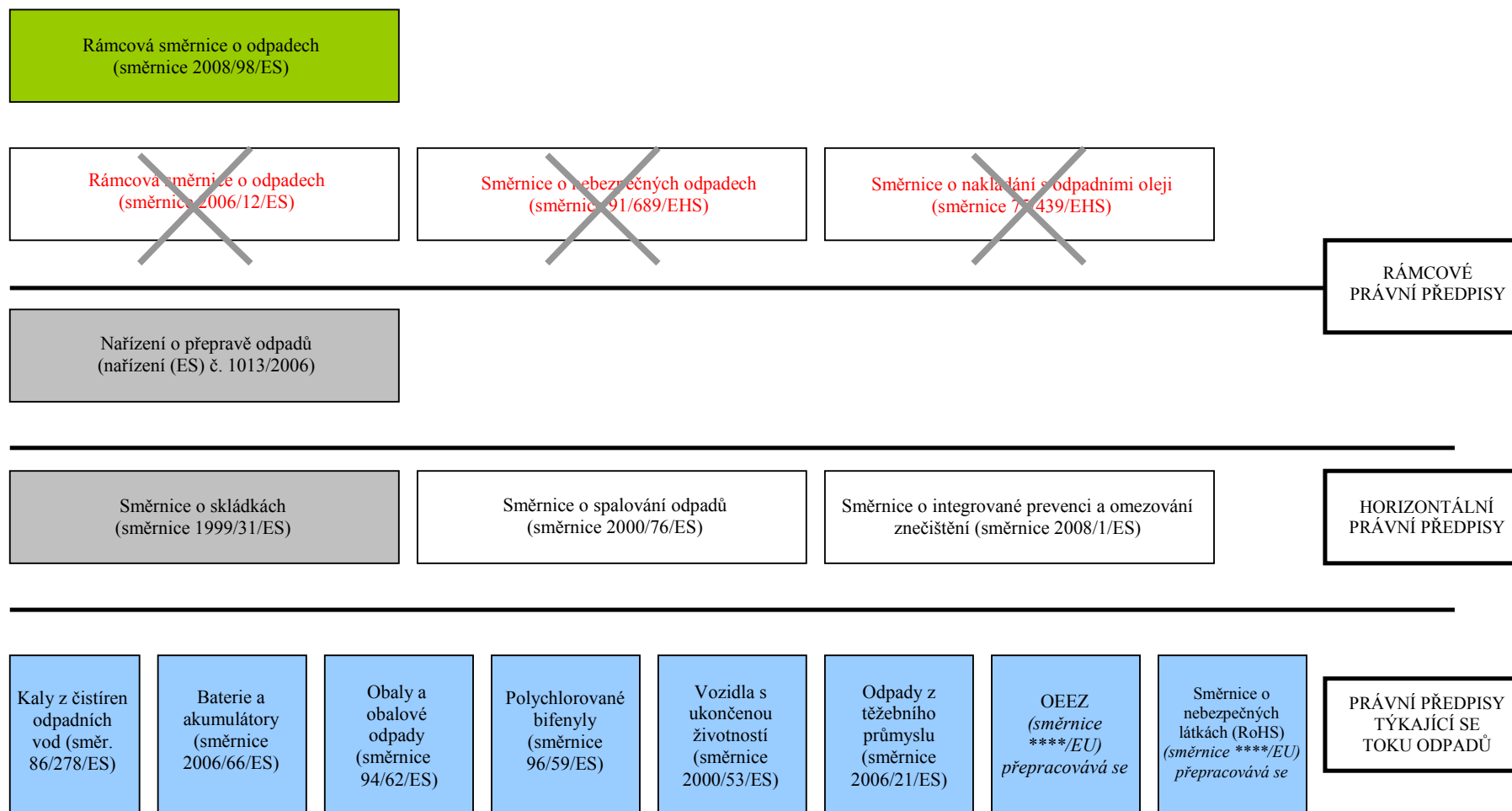
¹³ Viz studie Komise „Provádění právních předpisů EU pro ekologický růst“; závěrečná zpráva ze dne 29. listopadu 2011 je k dispozici na adrese: <http://ec.europa.eu/environment/waste/studies/pdf/study%2012%20FINAL%20REPORT.pdf>.

¹⁴ Viz pokyny Komise o tom, jak uplatnit přístupy zohledňující životní cyklus (např. posuzování životního cyklu) k nakládání s odpady, k dispozici na adrese: <http://lct.jrc.ec.europa.eu/assessment/publications>.

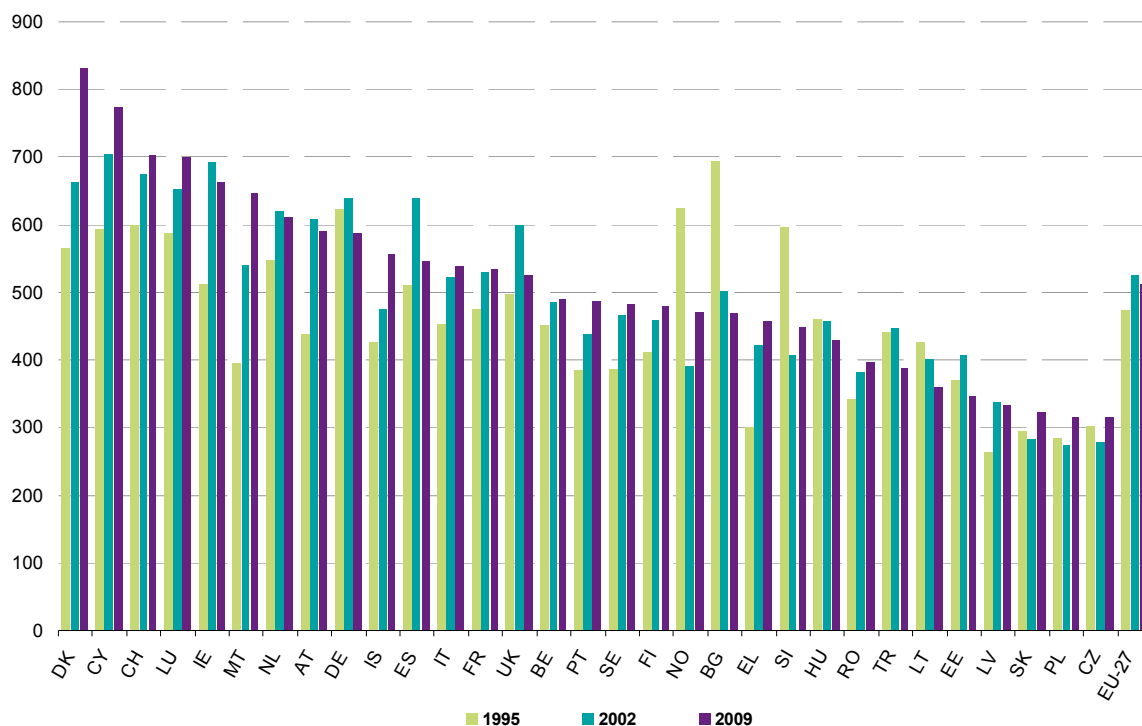
¹⁵ „Provádění právních předpisů EU pro ekologický růst“, závěrečná zpráva ze dne 29. listopadu 2011 je k dispozici na adrese: <http://ec.europa.eu/environment/waste/studies/pdf/study%2012%20FINAL%20REPORT.pdf>.

Příloha

Obrázek 1. Přehled právních předpisů EU o odpadu – stav v červenci 2012

Obrázek 2. Komunální odpad vyprodukovaný jednotlivými zeměmi v roce 1995, 2002 a 2009, rozděleno podle úrovně roku 2009 (v kg na osobu)

Poznámky: Podstatné zlomy v časové řadě:

Prudký pokles u Estonska (2001), Španělska (2004), Litvy (1999), Maďarska (2000), Portugalska (2002), Slovinska (2002) a Norska (2001).

Prudký nárůst u Lotyšska (2002) a Slovenska (2002)

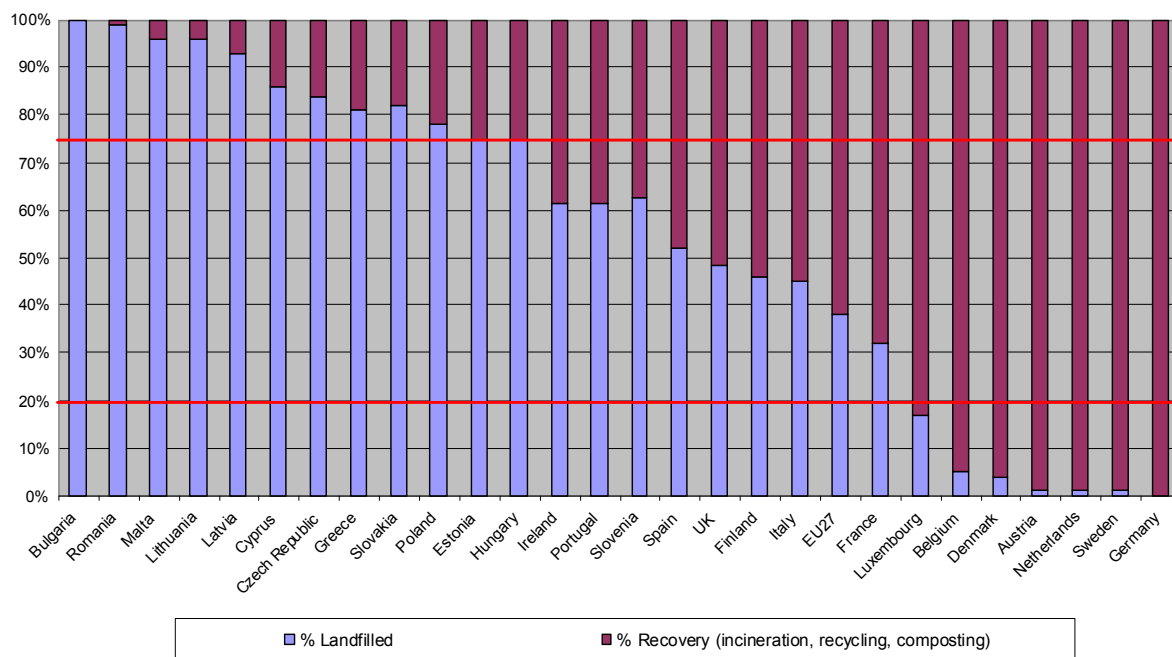
Zdroj: Eurostat (online datový kód: env_wasmun)

Obrázek 3. Komunální odpad ukládaný na skládky, spalovaný, recyklovaný a kompostovaný v EU-27 v letech 1995–2009

	1995	2009	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Změna 1995-2009
v milionech tun																
Skládkování	141	138	140	137	138	139	135	131	124	117	109	108	106	100	96	-32 %
Spalování	31	32	33	34	36	38	39	41	41	43	47	49	50	50	51	63 %
Recyklace	22	23	28	30	37	38	40	46	47	49	51	54	57	59	59	172 %
Kompostování	13	15	16	18	21	27	28	32	34	36	38	40	42	44	45	239 %
kg na osobu																
Skládkování	296	290	293	285	287	288	278	269	254	239	221	219	213	201	191	-35 %
Spalování	65	66	70	71	76	79	81	85	84	89	95	99	100	99	101	56 %
Recyklace	46	48	58	62	77	78	83	95	97	100	105	109	116	118	118	159 %
Kompostování	28	31	33	37	44	55	58	65	69	74	78	82	85	88	89	224 %

Zdroj: Eurostat (on-line datový kód: env_wasmun)

Obrázek 4. Zpracování komunálního odpadu roce 2009 (zdroj: GŘ ENV, na základě údajů Eurostatu)

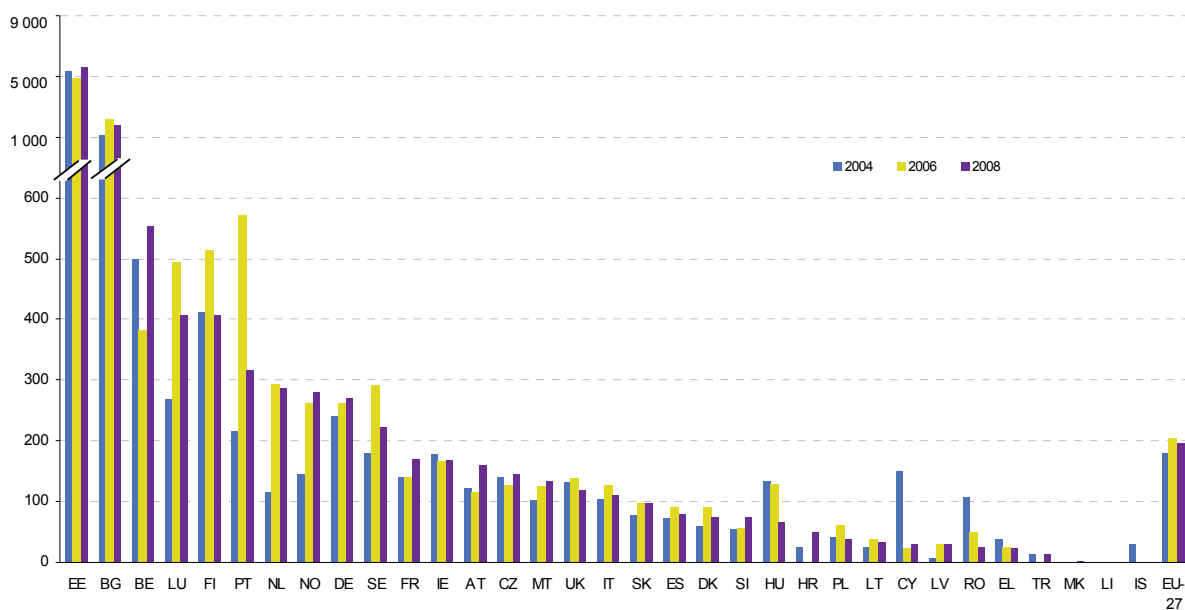

Obrázek 5. Produkce minerálního a jiného než minerálního odpadu v roce 2008 (v kg na osobu)

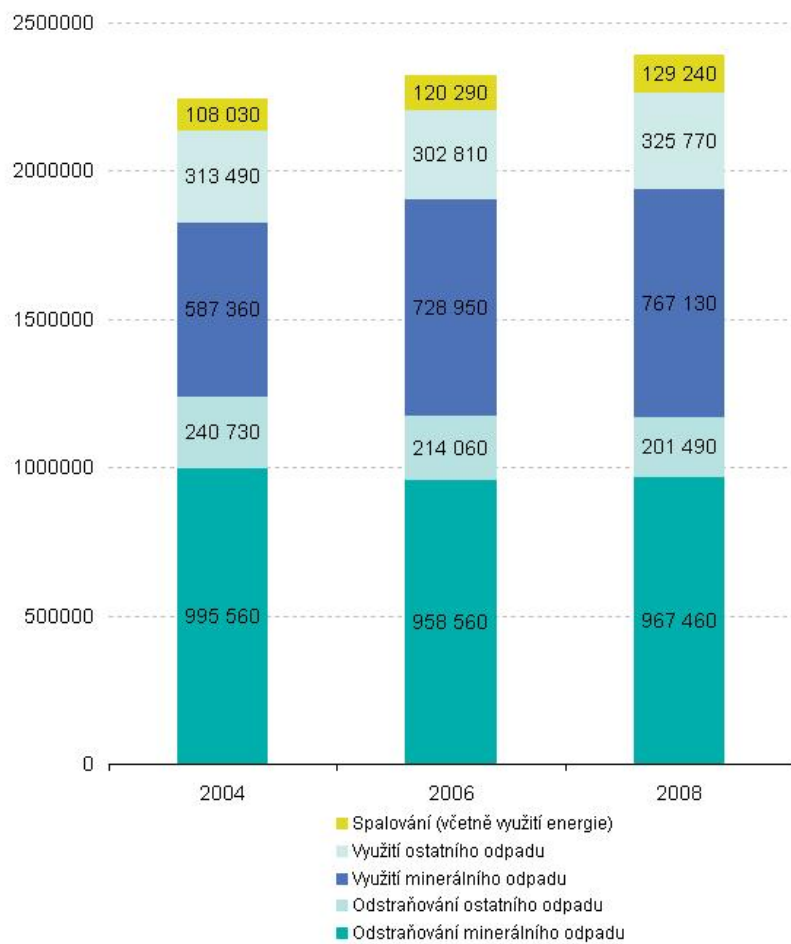
Zdroj: Eurostat (on-line datový kód: env_wasgen, tsdpc210 and demo_gind)

Obrázek 6. Produkce nebezpečného odpadu v letech 2004 až 2008 (v kg na osobu)

Zdroj: Eurostat (online datový kód: env_wasgen and demo_gind)

Obrázek 7. Vývoj zpracování odpadů v EU-27 podle kategorie odpadů v letech 2004 až 2008 (v tis. tun)

Zdroj: Eurostat (on-line datový kód: env_wastrt)

Obrázek 8. Přehled cílů týkajících se OEEZ ke zpracování v souladu s čl. 7 odst. 2 směrnice 2002/96/ES o OEEZ

Zpracování zahrnuje alespoň odstranění všech tekutin. Směrnice v článku 7 stanoví konkrétní cíle recyklace a využití, jež se liší v závislosti na konkrétních kategoriích zařízení.	Míra opětovného použití a recyklace (podle průměrné hmotnosti na spotřebič)	Míra využití (podle průměrné hmotnosti na spotřebič)
Elektronický tok odpadů:		
Velké spotřebiče pro domácnost	75 %	80 %
Automaty	75 %	80 %
Zařízení informačních technologií a telekomunikační zařízení	65 %	75 %
Spotřební elektronika	65 %	75 %
Malé spotřebiče pro domácnost	70 %	50 %
Osvětlovací zařízení	70 %	50 %
Elektrické a elektronické nástroje (s výjimkou velkých stacionárních průmyslových nástrojů)	70 %	50 %
Hračky, vybavení pro volný čas	70 %	50 %
Přístroje pro monitorování a kontrolu	70 %	50 %
Výbojky	80 %	